

เรื่อง ดันทับทิมกับฮวงจ้วยแบบไทยๆ

รายละเอียด

บทนำ

ความเชื่อ คือ สิ่งที่ยังรากลึกลงไปในวิถีชีวิต ความคิด และการกระทำของคนรุ่นสู่รุ่น ความเชื่อในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบ ทั้งความเชื่อในตัวบุคคล ความเชื่อในความคิดของช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อเรื่องจตุคามรามเทพ ความเชื่อในพรพรคนเมือง ความเชื่อในศาสนา ความเชื่อใน สิ่งที่เรามองไม่เห็น อาทิ ความเชื่อเรื่องผี เทวดา รวมไปถึงความเชื่อในเรื่องศาสตร์หรือพิธีกรรมต่าง ๆ อาทิ ฤกษ์แต่งงาน ฤกษ์ขึ้นบ้านใหม่ ทิศการวางพระ รวมไปถึงสิ่งอื่น ๆ เมื่อเรียกรวม ๆ กันแล้ว คนจีนจะเรียกสิ่งนี้ว่า ฮวงจ้วย หรือ ศาสตร์ในการกำหนดที่ตั้งให้เหมาะสม และเป็นมงคลสำหรับสร้างสุสาน บ้าน เมือง เป็นต้น โดยมี องค์ประกอบธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ต้นไม้ เข้ามาเกี่ยว

ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความเชื่อแทรกซึมเข้ามาอยู่ทุกช่วงของชีวิตตั้งแต่เกิด บวช แต่งงาน หรือเสียชีวิต พิธีกรรมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่มีความเชื่อ สิ่งที่ได้ สิ่งที่ไม่ได้ ถ้าทำแล้วจะเป็นแบบนั้น แบบนี้ เช่นเดียวกับการปลูกต้นทับทิมในบริเวณบ้าน ก็เป็นความเชื่อของคนไทย

ความหมายของความเชื่อ

ภิญโญ จิตต์ธรรม (2522) ได้กล่าวถึงความเชื่อสรุปได้ว่า ความเชื่อ คือสิ่งที่ไม่ให้ถูกลงโทษ และเพื่อให้

อำนาจสิ่งลึกลับนั้นฟังพอใจ ต่อมาจึงได้มีพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อบูชาเพียงพที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริง เกี่ยวกับสิ่งนั้นก็ได้นมนุษย์ค่อย ๆ เรียนรู้ ทำความเข้าใจโลกมาเป็นหลายพันปี และเชื่อ และเชื่อว่ามีอำนาจลึกลับ สามารถบันดาลให้มนุษย์ได้รับผลดีและผลร้าย เมื่อมนุษย์กลัวอำนาจสิ่งลึกลับนั้นก็กระทำการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ ถูกลงโทษ และเพื่อให้อำนาจสิ่งลึกลับนั้นฟังพอใจ ต่อมาจึงได้มีพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อบูชาเช่นสรวง เพราะเชื่อสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นต้องมีผู้บันดาลให้เป็น สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ (2536) ได้กล่าวถึงความหมายของความเชื่อ ไว้ในหนังสือประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทยไว้หลายประการ ดังนี้ "ความเชื่อ คือ การยอมรับข้อเสนอ ข้อใดข้อหนึ่งไว้ว่าเป็นจริง การยอมรับเช่นนี้โดยสาระสำคัญแล้วเป็นการรับเชิงพุทธิปัญญา แม้ว่าจะมีอารมณ์ สะเทือนใจเข้ามาประกอบร่วมด้วย ความเชื่อจะก่อให้เกิดภาวะทางจิตขึ้นในบุคคลซึ่งอาจเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำโดยสมัครใจของบุคคลนั้น" "ความเชื่อ คือ คำตอบสิ่งลึกลับที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของตนโดยให้ พื้นฐานการศรัทธาและอารมณ์มากกว่าที่จะเป็นเหตุผล หรือวิทยาศาสตร์" จันทรศรี นิตยฤกษ์ (2523) ได้กล่าวถึง ความเชื่อในหนังสือความรู้เรื่องคติชนวิทยาว่า เชื่อ ความหมายว่า เห็นจริงด้วย หนักแน่น มั่นใจ อาจจะใช้ ความรู้สึกหรือการไตร่ตรองด้วยเหตุผลก็ตาม เมื่อเกิดความเชื่อแล้วก็มักมีการแสดงออกทางการ คือ การปฏิบัติ และทางวาจา เช่น ตักเตือน สั่งสอน หรือให้ผู้อื่นทราบ ความเชื่อของบุคคลกลุ่มใดย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับประเพณี สุภาษิต คำพังเพย ตลอดจนคติชนแขนงอื่น ๆ เป็นต้น ความเชื่อจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดการแสดงออกของคนในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความเชื่อเป็นตัวกำหนดคติชนแขนงอื่น ๆ ในสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อคนในสังคมมีความเชื่อเรื่องใดย่อมประพฤติปฏิบัติหรือแสดงออกด้วยประเพณี พิธีกรรมและอื่น ให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้น ๆ นอกจากนั้น มารยาท กิจสุวรรณ (2526) ได้กล่าวถึง ความเชื่อของชนชาติไทย ไว้ในวารสารวัฒนธรรมไทย ดังนี้ ความเชื่อของชนชาติไทยแต่ดั้งเดิมก็เหมือนกับชนชาติอื่นในสมัยโบราณ คือ เชื่อในสิ่งที่ไม่เห็นตัวตน โดยเข้าใจว่า มีฤทธิ์อำนาจอยู่เหนือคนอาจบันดาลให้ดีหรือร้ายแก่คนได้ ความเชื่ออันนี้ คือความเชื่อในสิ่งที่เหนือธรรมชาติ (Super Nature) ที่ไม่อาจพิสูจน์ได้ด้วยวิธีทาง วิทยาศาสตร์ใด ๆ แต่ความเชื่อ เช่นนี้ก็มีอิทธิพลเหนือความคิด และการกระทำของคนไม่ว่าจะเป็น ยุคใด ๆ แต่ความเชื่อเหนือสิ่งธรรมชาติ บางชนิดก็อาจจะจัดอยู่ในรูปของศาสนาตั้งเดิม (Primitive Religion) ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นสิ่งใหม่ ๆ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าความเชื่อ คือ การยอมรับหนักแน่นหรือยึดมั่น ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่จำเป็น ต้องมีเหตุผลมาอธิบาย การยอมรับนั้นอาจยอมรับด้วยความศรัทธา ด้วยความจงรักภักดีแฝงไว้ด้วยความกลัว หรือรับสืบเนื่องกันมาและปฏิบัติตามจนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรมในปัจจุบัน

ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกต้นไม้ของคนไทยสมัยโบราณ

ความเชื่อเกี่ยวกับการปลุกต้นไม้ นั้นสืบเนื่องมาจากในสมัยโบราณ คนไทยมักจะชอบบ้านที่มีบริเวณ กว้างขวาง แล้วมักจะมีพฤติกรรมรักในการปลุกต้นไม้มานานชนิดไว้รอบบ้าน การปลุกต้นไม้แต่ละต้นจึงมักจะ คำนึงถึงทิศทางทั้งแสงแดด ลม และการใช้ประโยชน์ในการปลุกต้นไม้แต่ละชนิด รวมไปถึงการปลุกไม้มงคล ภายใน

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บริเวณบ้านด้วย ไม้มงคลที่ควรปลูก อาทิ

- ต้นกล้วย กล้วยเป็นไม้ที่ปลูกง่ายและมีประโยชน์มาก ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่ลำต้น ใบ หัวปลี และผล โดยคนสมัยโบราณมีความเชื่อว่า การปลูกกล้วยไว้ในบ้านนั้น ไม่ว่าจะคิดสิ่งใดหรือกระทำการสิ่งใด ก็ง่ายสำเร็จได้โดยง่าย ต้นกล้วยควรปลูกไว้ทางทิศตะวันออกของบ้านเสมอ
  - ต้นคูณ หรือต้นราชพฤกษ์ คนไทยเชื่อกันว่าหากปลูกไว้ในบ้านจะร่ำรวย ทรัพย์สินเงินทองจะทวีคูณ ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อกล่าวถึงทิศการปลูกต้นคูณนั้นโบราณกล่าวว่า ต้นคูณควรปลูกไว้ทางทิศใต้
  - ต้นมะพร้าว หรือ ต้นไผ่สีสุก โบราณกล่าวไว้ว่าควรปลูกไว้ทางทิศตะวันออก ซึ่งมีความเชื่อว่าจะทำให้คนในบ้านหรือคนในครอบครัวปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ
  - ต้นไผ่เขียน ปลูกแล้วจะทำให้ร่ำรวย ให้โชคลาภเจริญรุ่งเรือง ทิศที่เหมาะสมกับการปลูก คือ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ต้นจำปี ใครปลูกไว้ในบ้าน จะทำให้เกิดความสบายอกสบายใจ ไม่มีเรื่องกังวลใจ ต้นจำปี โบราณ กล่าวไว้ว่า ควรปลูกในทิศตะวันตก
  - ต้นมะม่วง ปลูกมะม่วงไว้ทางทิศใต้จะช่วยป้องกันคนอื่นมารังแก
  - ต้นฝรั่ง ป้องกันคาถาอาคม เวทมนต์ หรือ คุณไสย ต่าง ๆ บางท้องถิ่นเชื่อกันว่า ต้นฝรั่ง สามารถ ป้องกันภูตผีปีศาจได้ด้วย ควรปลูกทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
  - ต้นขนุน โบราณเชื่อว่า ปลูกไว้ในบ้านจะมีคนสรรเสริญ ป้องกันอันตรายและคนใส่ร้าย อีกทั้งมีผู้อุปการะอุดหนุนคอยให้ความช่วยเหลือ ทิศที่เหมาะสมคือ ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
  - ต้นมะยม เชื่อกันว่า ปลูกแล้วจะได้รับความนิยมนิยมชมชอบ มีชื่อเสียง มีคนรักใคร่ มะยม ทิศทางที่ ควรปลูกคือ ทิศตะวันตกเฉียงใต้ของบ้าน
  - ต้นมะขาม ควรปลูกไว้ทางทิศตะวันตก เพื่อป้องกันคดีความ ผิดซ้ำด่ามพลอย และทำให้คนชื่นชอบ เป็นที่น่าเกรงขาม
- ส่วนพันธุ์ไม้ที่คนโบราณห้ามปลูกไว้ในบ้าน เนื่องจากจะนำความวุ่นวายมาสู่ครอบครัว ได้แก่
- ต้นตะเคียน เชื่อกันว่ามีวิญญาณหญิงสาวมาสิงสู่ จะทำให้คนที่อยู่ในบ้านไม่เจริญ
  - ต้นไทร โบราณมีความเชื่อว่าไม่ควรปลูกต้นไทรไว้ในบ้านเพราะจะทำให้ครอบครัว เกิดความวุ่นวาย
  - ต้นยาง เป็นไม้ที่นิยมนำมาทำหีบศพ เชื่อว่าปลูกไว้ในบ้านแล้วจะทำให้คนในครอบครัวถูกอาเพศ
  - ต้นโคก ระกำ สันทม เป็นชื่อที่ไม่มี ความมงคล จึงไม่นิยมให้ปลูกในบ้าน เชื่อว่าจะทำให้เกิดความอัปมงคลกับคนในบ้าน จะเกิดทุกข์เกิดเรื่องไม่ดีกับคนในครอบครัว
  - เฟื่องฟ้า เป็นไม้ที่มีหนามแหลมคม คนโบราณจึงไม่ให้ปลูกไว้ในบ้าน โดยเชื่อกันว่า ถ้าบ้านไหนมีลูกสาว ลูกสาวก็จะไร้คู่ เป็นต้น ปัจจุบันความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้ถูกกลบเลือนไปตามกาลเวลา เพราะมีกระบวนการ ทาง

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

สำหรับต้นทับทิม นั้น คนไทยมีความเชื่อว่า ต้นทับทิม นั้นเป็นอัญมณีแห่งผลไม้ คือ ชื่อเรียกขานผลทับทิม ตามความเชื่อของคนโบราณโดยมีความเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ความร่มรื่น และนายินดี โดยเฉพาะชาวจีนมักนิยมนำผลทับทิมให้เป็นของขวัญแก่คู่แต่งงานเพื่อเป็นการอวยพรให้มีลูกเต็มบ้านมีหลานเต็มเมือง นอกจากนี้แล้วยังมีความเชื่ออีกว่า ใบหรือกิ่งของต้นทับทิมให้คุณด้านการป้องกันภัยจากภูตผี เราจึงมักเห็นการใช้ใบหรือกิ่งทับทิมแช่น้ำล้างหน้า ล้างมือ พรหมศีรษะหลังกลับจากการร่วมงานศพเพื่อปัดเป่า สิ่งไม่ดีที่ติดตามมา (Kaset Today, ม.ป.ป.)

ความเชื่อเกี่ยวกับต้นทับทิมในแต่ละประเทศ

ประเทศจีน

ประเทศจีนถือว่าต้นทับทิมเป็นไม้มงคล และเนื่องจากผลทับทิมมีเมล็ดมาก ชาวจีนจึงยกให้ทับทิมเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ความมีลูกหลานมากมาย จึงนิยมนำผลทับทิมเป็นของขวัญแก่บ่าวสาว ในพิธีแต่งงานเพื่อให้มีลูกหลานมาก ๆ ในพิธีแต่งงานก็นิยมปักยอดทับทิมไว้ที่ผมบ่าวสาว และปักยอดทับทิมไว้ที่สิ่งของเช่นไหว้เจ้า ชาวจีนยังเชื่อว่า ใบหรือกิ่งทับทิมมีอำนาจไล่ภูตผีปีศาจได้ จึงนิยมนำต้นทับทิมไว้ในบริเวณหน้าบ้าน และใช้ใบทับทิมแช่น้ำ ล้างหน้า ล้างมือ หลังกลับจากงานศพ เพื่อมิให้ปีศาจติดตามมา

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเชื่อว่าผลทับทิมเป็นเสมือนแม่ที่คอยปกป้องรักษาเด็ก ๆ ให้ปลอดภัย และเชื่อว่า เมื่อเด็ก ๆ ได้รับความปลอดภัยแล้วจะปลอดภัยจากภูตผี ปีศาจทั้งปวง ผลไม้ชนิดนี้จึงเป็นที่นิยม ในญี่ปุ่น อีกทั้งยังเชื่อว่า การรับประทานทับทิมจะช่วยให้ความจำดีขึ้น ช่วยป้องกันมะเร็งในผู้สูงอายุ โรคหลอดเลือดหัวใจ รวมถึงความดันโลหิตสูง นอกจากนี้ทับทิมยังเป็นผลไม้ชะลอความชราแล้วยังสามารถ ช่วยบรรเทาอาการเหนื่อยล้าจากการทำงานได้ดีเนื่องจากในผลทับทิมมีสารที่เรียกว่า กรดซิตริก

ประเทศกรีก

ประเทศกรีกมีความเชื่อว่าต้นทับทิมเกิดจากโลหิตของไดโอนีซุส ซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งเทพเจ้าทั้งปวง และเทวีนาเนา ซึ่งเป็นพรหมจารีตั้งครรรค์ขึ้นโดยการสอดใส่ผลทับทิม และให้เกิดเทพเจ้าแอตติส ดังนั้นผู้ที่เคารพนับถือเทพแอตติสจึงไม่กินผลทับทิม ชาวยิวในสมัยพระเจ้าไซโลมอนก็ถือว่าทับทิมเป็นผลไม้ศักดิ์สิทธิ์ ดังปรากฏอยู่ในบทยอดเสนาของวิหารกษัตริย์ไซโลมอน ชาวฮินดู ในอินเดียเชื่อว่า พระพิฆเนศทรงโปรดทับทิม ผู้ที่เคารพพระพิฆเนศจึงนิยมนำผลทับทิมไปถวาย นอกจากนี้ยังใช้ดอกทับทิมบวงสรวงบูชาพระอาทิตย์ พระนารายณ์ และเทวีลักษมี อีกด้วย

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับต้นทับทิมของทั้ง 3 ประเทศ พบว่าทั้ง 3 ประเทศมีความเชื่อเกี่ยวกับต้นทับทิม ที่แตกต่างกันออกไป โดยในประเทศจีนและญี่ปุ่นจะมีจุดประสงค์ไปในทางเดียวกันคือ ต้นทับทิมสามารถปกป้อง

รักษาจากสิ่งที่ไม่ดีจากภูติผีปีศาจได้ แต่ในประเทศกรีกต้นทับทิมถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่าเทพเจ้าที่นับถือให้เป็นสิริมงคลกับตัวเอง (จารุพันธ์ ทองแถม, 2519)

ความเชื่อในแต่ละศาสนา

พราหมณ์-ฮินดู

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดูนั้นมีความเชื่อว่าทับทิมเป็นผลไม้วิเศษมีเทพหลายองค์โปรดปรานผลไม้ชนิดนี้ เช่นตำนานในศาสนาฮินดูเล่าว่า ใครใดที่นำทับทิมที่สวยงามไว้ตำหนิถวายแด่องค์เทพกฤษณะ ความปรารถนาของเขาจะสัมฤทธิ์ผล และเช่นเดียวกันพระพิฆเนศที่โปรดปรานผลไม้ชนิดนี้ด้วย และยังเชื่อกันว่าน้ำที่แช่ ใบทับทิมถือกันว่าเป็น "น้ำมงคล" คือ มีพลังที่ดีจากธรรมชาติ แต่ถ้าแช่ทิ้งไปในน้ำเฉยๆโดยไม่มีกรกล่าว บทสวดหรือท่องคาถาตามศาสนพิธีก็จะไม่เรียกว่าน้ำมนต์

พุทธมหายาน

ในนิกายนี้พุทธมหายานมักนำกิ่งใบทับทิมเป็นใบไม้สิริมงคลที่ใช้ทุกงานที่มีน้ำมนต์ประกอบในพิธี โดยจะใช้พรมน้ำมนต์มีไว้ติดตัวเพื่อคุ้มครองป้องกันภัย และยังนำกิ่งทับทิมไปใช้ประพรมน้ำพุทมนต์-น้ำเทพมนต์ หรือนำไปแช่ในน้ำสะอาดประพรมกันหรือแก้อาการรพได้ เช่น ประพรมหลังจากกลับจากงานศพ เป็นต้น

ศาสนาของชาวอียิปต์โบราณ

ในศาสนาอียิปต์โบราณถือว่าทับทิมเป็นผลไม้ศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเมล็ดทับทิมมีลักษณะคล้ายอัญมณีล้ำค่า แสดงถึงความมั่งคั่งร่ำรวยและเมล็ดของผลทับทิมยังแสดงถึงการมีลูกหลานมากมายอีกด้วย นอกจากนี้ ยังนิยมนำไปบูชาเทพเจ้าของชาวอียิปต์ไม่ว่าจะเป็นเทพเจ้ารา (สุริยเทพ) เทพเจ้าอามุน (เทพอากาศ/ราชาแห่ง ปวงเทพ) เทพเจ้าอานูบิส (เทพแห่งความตายและการรักษาศพ) เป็นต้น และขับไล่ภูติ ผี ปีศาจที่มีเจตนา จะทำร้ายรุกราน (จารุพันธ์ ทองแถม, 2519)

ประสบการณ์ความเชื่อเกี่ยวกับต้นไม้มงคลทับทิม

ต้นทับทิม จัดเป็นต้นไม้มงคลปลูกหน้าบ้านที่ช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้าย โดยสามารถนำใบต้นทับทิมมาปะ พรมน้ำมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคลหรือขจัดสิ่งชั่วร้ายได้ อีกทั้งผลทับทิมก็ยังอุดมไปด้วยวิตามินซีและแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟันและบำรุงฟันให้แข็งแรง ทับทิมเป็นผลไม้มงคลของจีน กิ่งใบทับทิม เป็นใบไม้สิริมงคลที่ใช้ทุกงานที่มีน้ำมนต์ประกอบพิธี โดยจะใช้พรมน้ำมนต์และ มีไว้ติดตัวเพื่อคุ้มครองป้องกันภัย มีเรื่องเล่าว่า เพราะเป็นพันธุ์ไม้ที่ถูกนำมาเผยแพร่ในเมืองจีนพร้อมกับ พระพุทธศาสนา ซึ่งประวัติศาสตร์ บันทึกไว้ว่า " พระถังซำจั๋ง " ได้ไปอาราธนาพระไตรปิฎกที่อินเดีย ท่านได้นำพันธุ์ไม้ต่าง ๆ มาด้วย และหนึ่งในนั้น ก็คือ ทับทิม ด้วยความที่ทับทิมมีเมล็ดมาก จึงสื่อความหมายถึงการ ให้มีลูกชายมาก ๆ จึงได้กลายเป็นความเชื่อที่ว่า หากมีวิญญูณตามติดเรามา ถ้าเมื่อมาเจอต้นทับทิมที่เราปลูกเอาไว้ ภายหน้าบ้านพวกเขาจะเกิดการกลัว

และไม่กล้าเข้ามาในบ้านเรา การไปงานศพเมื่อกลับมา ก็ให้เอาใบทับทิมแช่น้ำแล้วให้อามาพรมก่อนเข้าบ้าน เพื่อป้องกันสิ่งที่มองไม่เห็นไม่ให้ตามเราเข้าบ้าน นั่นเอง และเราจะสังเกตได้ว่าที่ไหนที่เขาปลุกต้นทับทิมเอาไว้ บริเวณหน้าบ้าน เมื่อที่พวกเขาเวลากลับมาจากงานที่ไม่เป็นมงคล ก็จะนำก้านทับทิมที่แช่น้ำไว้หน้าบ้าน นำมาพรมบนร่างกายก่อนเข้าบ้านเสมอเพราะด้วยลักษณะของต้นไม้ชนิดนั่นเองซึ่งความเชื่อนี้ได้รับอิทธิพล มาจากประเทศจีน อย่างบางตำราว่ากันว่า ต้นทับทิม ถือเป็นต้นไม้หรือพันธุ์ไม้มงคล ที่สามารถช่วยขจัดปัดเป่าสิ่งไม่ดีให้ออกไปได้ และช่วยในเรื่องของการเสริมดวงให้กับผู้อยู่อาศัย รวมไปถึงงานมงคลพิธีสำคัญต่าง ๆ ก็จะใช้ยอดจากต้นทับทิม นำไปปักไว้เพื่อให้เกิดเรื่องราวดี ๆ ในอนาคตนั่นเอง จากประสบการณ์ข้าพเจ้า โปรดใช้วิจักษณ์ญาณก่อนอ่าน เมื่อหลายปีก่อนปู่ของข้าพเจ้าได้ประสบอุบัติเหตุรถล้มร่างกายไม่แข็งแรงเลย การล้มในครั้งนั้นรุนแรงมีกระดูกที่มโปดและมีน้ำในโปดด้วยร่างกายที่แก่มาแล้วจึงทำให้ท่านทรุดหนักมากจนถึงขั้นเข้าห้อง ICU ญาติของข้าพเจ้าจึงได้นำกิ่งของต้นทับทิมมาทำน้ำมันและนำน้ำมันมาให้กินรวมทั้งทาตามตัว หลังจากนั้นวันอาการของปู่ก็เริ่มอาการดีขึ้นรู้สึกตัวสามารถพูดได้ขยับตัวได้หลังจากที่นอนไม่มีแรงมา หลายวันคะ หลังจากนั้นบ้านข้าพเจ้ามีความเชื่อว่าต้นทับทิมนั้นปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายได้จึงนิยมนำมาปลูกไว้เพื่อไม่ให้สิ่งชั่วร้ายเข้ามาภายในตัวบ้าน และในพื้นที่บริเวณตำบลข้าพเจ้าก็มีการนำต้นทับทิมไปใช้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น บางบ้านที่ทำการค้าขายก็มักปลูกต้นทับทิมไว้ในบ้านเพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่งและมั่นคงในการทำงาน หรือทำให้การค้าขายมีความรุ่งเรืองธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่ในความเชื่อของคนเชื้อสายจีนนั้นเชื่อว่า การปลูกต้นทับทิมไว้ในบ้านจะเสริมเรื่องของชีวิตคู่การที่ลูกทับทิมมีเมล็ดเยอะแสดงถึงการมีลูกตก คนจีนจึงนิยมนำมาเป็นของขวัญให้คู่บ่าวสาว การปลูกต้นทับทิมภายในบ้าน

1. ทิศทางที่มงคล

ทิศเหนือ : เป็นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหน้าที่การงาน เสริมในเรื่องการงานรุ่งเรือง ในการทำงานอาจจะช่วยในการเลื่อนขั้นได้

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ : เป็นทิศทางที่ช่วยในด้านสติปัญญาและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน

ทิศตะวันออก : มีความเชื่อว่าหากปลูกต้นไม้ในทิศนี้จะช่วยให้คนในบ้านมีสุขภาพแข็งแรง รวมถึง การมีชื่อเสียง หน้าที่การงานเป็นไปในทางที่ดี

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ : เป็นทิศทางแห่งความร่ำรวย และอุดมสมบูรณ์

ทิศใต้ : เป็นทิศที่ช่วยในเรื่องหน้าที่การงาน และอำนาจบารมี

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ : เป็นทิศทางที่ช่วยส่งเสริมดวงความรัก และคนในบ้านมีความสุข ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง

ทิศตะวันตก : เป็นทิศทางที่ช่วยเรื่องหน้าที่การงานรวมถึงการศึกษาความรู้ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ : เป็นทิศทางเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ และการเริ่มต้นสิ่งใหม่

2. เวลาที่เหมาะสม

เวลาย้ายต้นไม้ที่ดีที่สุดควรเป็นช่วงบ่าย เพราะเป็นเวลาที่อาทิตยย์ใกล้ตก อุณหภูมิของอากาศจะค่อยลดและต่ำลง ทำให้ต้นไม้ไม่ได้รับความร้อนต่อเนื่องเป็นเวลานานจนถึงรุ่งเช้า และควรปลูกในช่วงหน้าฝนถึงกลางฤดูฝน จึงเป็นเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ต้นไม้แข็งแรงได้เร็ว

3. ช่วยในเรื่องใดบ้าง

ช่วยป้องกันสิ่งชั่วร้ายโดยสามารถนำไปต้นทับทิมมาปะพรมน้ำมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคลหรือขจัดความชั่วร้ายได้ อีกทั้งผลทับทิมก็ยังอุดมไปด้วยวิตามินซีและแร่ธาตุต่าง ๆ ที่ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟันและบำรุงฟันให้แข็งแรง (Kapook, ม.ป.ป.)

คาถา

วิธีในการทำน้ำมนต์และบทสวด

1. ชะเอมเทศ ซื้อมาเป็นกึ่งตัดยาวประมาณ 2 นิ้ว ใช้ทั้งหมด 5 กิ่ง ถ้าเหลือเก็บในตู้เย็นไว้ใช้งานหลังได้
2. ชันน้ำมนต์ 1 ใบ (อันนี้เราใช้ชันน้ำใหม่ เสร็จงานก็เอามาใช้ต่อ)
3. น้ำเปล่า 1 ขวด (เราใช้ขวดลิตร 1 ขวด)
4. กิ่งทับทิม 5 กิ่ง มัดรวมกัน (เลือกกิ่งใหญ่หน่อย เพราะพอใช้พรมน้ำแล้วมันจะเหี่ยว)

วิธีการทำ

1. เทน้ำเปล่าลงในชันน้ำมนต์ ใส่ชะเอมเทศ และกิ่งทับทิมลงไป
2. นำไปวางที่หน้าโต๊ะหมู่หรือหิ้งพระก่อน แล้วค่อยไปทำที่เจ้าที่โดยอธิษฐานดังต่อไปนี้" (ตั้งนม 3 จบ) วันนี้เป็นวันดีของลูกข้าง ลูกข้างขอทำการจัดดวงจัญขออัญเชิญคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่แห่งนีลงมาช่วยอธิษฐานจิต จัดทำน้ำมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ เพื่อประสานแผ่นดิน ธาตุทั้ง 5 ของบ้าน เข้าด้วยกัน และหลังจากประพรมน้ำมนต์แล้ว .....) โดยทั้ง 2 ที่หลังจากจุดธูปแล้ว ทิ้งไว้ ขอให้ (ว่าไปเลย) 5-10 นาทีแล้ว ค่อยลา

3. จากนั้นเดินพรมน้ำมนต์ให้ทั่วบ้าน ถ้าเหลือจะเก็บไว้ หรือเอาไปรดน้ำต้นไม้ก็ได้

บทสรุป

จากบทความข้างต้นสรุปได้ดังนี้ว่าความเชื่อ คือ การยอมรับ นับถือหรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีตัวตน หรือไม่มีตัวตนก็ตาม ว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับ หรือการยึดมั่นนี้อาจมีหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้ หรืออาจไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์สิ่งนั้นได้ ความเชื่อเกี่ยวกับต้นทับทิมจึงหมายถึงการยึดมั่นเกี่ยวกับต้นทับทิม ว่าหากปลูกต้นทับทิมแล้วจะเป็นสิริมงคล คนโบราณมีความเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ความร่มรื่น และนำยินดี ใบหรือกิ่งของต้นทับทิมให้คุณด้านการป้องกันภัยจากภูตผี เราจึงมักเห็นการใช้ใบหรือ กิ่งทับทิมแช่

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

น้ำล้างหน้า ล้างมือ พรหมศีรษะหลังกลับจากการร่วมงานศพเพื่อปิดเป่าสิ่งไม่ดีที่ติดตามมา ความเชื่อ เกี่ยวกับคน ทับทิมในแต่ละประเทศแต่ละศาสนาก็แตกต่างกัน โดยประเทศจีนถือว่าต้นทับทิมเป็นไม้มงคล และ เนื่องจากผล ทับทิมมีเมล็ดมาก ชาวจีนจึงยกให้ทับทิมเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ ความมีลูกหลาน มากมาย จึง นิยมให้ผลทับทิมเป็นของขวัญแก่ป่าวสาวในพิธีแต่งงานเพื่อให้มีลูกหลานมาก ๆ ในพิธีแต่งงาน ก็นิยมปักยอด ทับทิมไว้ที่หม่อมป่าวสาว และปักยอดทับทิมไว้ที่สิ่งของเช่นไห่เจ้า ประเทศญี่ปุ่นเชื่อว่าผลทับทิม เป็นเสมือนเจ้า แม่ที่คอยปกป้องรักษาเด็ก ๆ ให้ปลอดภัย และเชื่อว่าเมื่อเด็ก ๆ ได้รับประทานผลของทับทิม แล้วจะปลอดภัย จากอุบัติเหตุ ปีศาจทั้งปวง ผลไม้ชนิดนี้จึงเป็นที่นิยมในญี่ปุ่น ประเทศกรีกมีความเชื่อว่าต้นทับทิม เกิดจากโลหิต ของไดโอนีสซุส ซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งเทพเจ้าทั้งปวงและเทวีนาน่า ซึ่งเป็นพรหมจารีย์ตั้งครรภ์ขึ้น โดยการสอดใส่ผล ทับทิม และให้เกิดเทพเจ้าแอตติส ดังนั้นผู้ที่เคารพนับถือเทพแอตติสจึงไม่กินผลทับทิม ชาวฮินดูในสมัยพระเจ้า ไชโลมอนก็ถือว่าทับทิมเป็นผลไม้ศักดิ์สิทธิ์ ดังปรากฏอยู่ในนโยบอดเสาของวิหารกษัตริย์ไชโลมอน ชาวฮินดูใน อินเดียเชื่อว่า พระพิฆเนศทรงโปรดทับทิม ผู้ที่เคารพพระพิฆเนศจึงนิยมนำผลทับทิมไปถวาย นอกจากนี้ ยังใช้ ดอกทับทิมบวงสรวงบูชาพระอาทิตย์ พระนารายณ์ และเทวีลักษมี อีกในทางศาสนาก็เชื่อ ต่างกัน ศาสนา พราหมณ์-ฮินดูนั้นมีความเชื่อว่าทับทิมเป็นผลไม้วิเศษมีเทพหลายองค์โปรดปรานผลไม้ชนิดนี้ เช่น ตำนานใน ศาสนาฮินดูเล่าว่า ใครใดที่นำทับทิมที่สวยงามไรตำหนิถวายแด่องค์เทพกฤษณะ ความปรารถนา ของเขาจะ สัมฤทธิ์ผล และเช่นเดียวกันพระพิฆเนศที่โปรดปรานผลไม้ชนิดนี้ด้วย และยังเชื่อกันว่าน้ำที่แช่ใบทับทิม ถือกัน ว่าเป็น "น้ำมงคล" คือ มีพลังที่ดีจากธรรมชาติ แต่ถ้าแช่ทิ้งไว้ในน้ำเฉย ๆ โดยไม่มีการกล่าวบทสวดหรือ ท่อง คาถาตามศาสนพิธีก็จะไม่เรียกว่าน้ำมนต์ ในศาสนาอิสลามถือว่าทับทิมเป็นผลไม้ศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเมล็ด ทับทิมมีลักษณะคล้ายอัญมณีล้ำค่าแสดงถึงความมั่งคั่งร่ำรวยและเมล็ดของผลทับทิมยังแสดงถึงการมีลูกหลาน มากมายอีกด้วย

นอกจากนั้นยังนิยมนำไปบูชาเทพเจ้าของชาวอิสลามอีกด้วยในเรื่องของทิศทาง การปลูกต้นทับทิมในแต่ละ ทิศจะเป็นมงคลแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ เวลาที่ดีที่สุดในการปลูกต้นทับทิมจะเป็นเวลาในช่วงบ่าย ส่วนในเรื่อง คาถาที่ใช้สวดตอนพรมน้ำมนต์อยู่ในข้อมูลข้างต้น

คำสำคัญ : ต้นทับทิม ฮวงจุ้ย

ที่มา : อรัญญารัตน์ ศรีสุพัฒนะกุล และคนอื่น ๆ. (2566). ต้นทับทิมกับฮวงจุ้ยแบบไทยๆ. วารสาร กำแพงเพชรศึกษา, 6(6). 11-18.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2024-09-24

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=2255&code_db=610004&code_type=01